

nia merita humana sunt velut pannus menstruate
sine merito christi. **S**omne robur membrorū ba-
culus est arundineus sine robore capitis. **Q**uare et
semper hic mos in ecclesia fuit vsq; hodie. q̄ ī ardu-
is negotiis et vbi imminet periculum mortis. fide-
les suis vermibus nō confidunt. nisi muniāt se hu-
ius viuifici sacramenti perceptione. **N**oc cotidie ad
oculum cernimus inuocabiliter infirmis. et mulie-
ribus pregnantibus. in professione tam monastica
q̄ militari. et in aliis causis scilicet electione princi-
pum. aut reformanda pace terrarum. et similibus.
Ex quibus omnibus apparet quam solida sit assertio
illorū hereticorū qui putāt se talibus nō egere pro-
pter fantasticam suam ac deceptorīā deuotionem.
Nos autem fideles non nostris meritis aut adinuē-
tionibus confidamus. s; humiliter capiti nostro ad-
hereamus. in sancte matris ecclesie laudabili cōsue-
tudine perseueremus. vt ab omni culpa et pena li-
berati ad eterna regna perueniamus.

Undecimo ē aduertedū. q̄ hoc sacrificiū vene-
rādū inq̄tū ē satisfactiuū pro debita pena. hic
aut ī futuro exsoluēda plus prodest illi vel illis pro

quo vel quibus offertur specialiter ꝥ aliis pro qui-
bus oratur in missa generaliter. ceteris paribus.
quod ideo dicitur quia potest esse ꝥ ille pro quo ce-
lebratur specialiter sit minus ydoneus propter imo-
dicam caritatem quā habet et plura peccata que cō-
misit et alius vel alii pro quo vel quibus generali-
ter oratur sint magis ydonei. et ī tali casu plus isti
iuuantur quam ille. sed si sunt omnes pares in me-
rito tunc plus participat ille quam isti. et datur exē-
plum de aliquibus sedentibus ad mensā. quibus cā-
dela accēla ponitur. de qua plus illuminatur ꝥ pro-
pius sedet nisi forte habeat oblcuros oculos : alio-
quin qui clariores oculos habent etiam si longius
sedent plus participant. **D**atur etiam exemplum
de igne. a quo citius calefiunt qui iuxta ipsū sedēt
quam qui remotius. sed si prope sedentes sint ni-
mil frigidi et longius sedentes sint parum frigidi
tunc isti citius calefiunt quam illi. et ergo dicitur
ceteris paribus. neque hoc est de ratione sacrificii
sed illorum quia minus perfecte se applicāt. Plus
nāꝥ in satisfactione attenditur affectus offerētis ꝥ
quantitas oblationis. propter quod dominus dicit
de vidua paupercula que obtulit duo ova ꝥ plus
oībus misit in gazophilatium. **E**tiam est aduerten-
dum ꝥ vna missa plus prodest vni quā duobus vel

pluribus simul, quemadmodum pro eodem precio
nequeant equaliter redimi pauci et multi captiui.
Vnde si quis pro centum florenis teneretur in vin-
culis, statim illis solutis absolueretur, quod si alter pro
quingenta sociatus sibi esset tunc impediretur
ad minus vnus liberatio et sic de aliis. sic est in pro-
posito, si forte anima alicuius per vnum mensē deberet
puniri in purgatorio, nisi pro ea vna missa celebra-
retur, et si tunc presbyter dirigeret intentionē pri-
cipaliter pro duobus taliter obligatis tunc nullus eo-
rum statim liberaretur, sed diuina iusticia vtriusque di-
uideret, defalcando cuiuslibet medietatem. **E**t nota quod ce-
lebrans debet in his cautus esse, et diligenter pen-
sare cui vel quibus legitime obligatur, et secundum
hoc missam applicare, ne alicui fraudem faciat, quod
ipse in quantum est organum ecclesie representans
christum, habet auctoritatem applicandi valorē mis-
sae vni vel alteri aut pluribus aut paucioribus, quod si
nulli specialiter est obligatus, tunc sua libertate vti
potest sicut placuerit, nihilominus tamen semper
manet generaliter obligatus parentibus prelati ac
toti ecclesie cuius membrum est, a qua etiam ordi-
nē et honorem habet neque idcirco sacerdotiū ei datum est
vt pro se solo aut caris suis tantummodo sacrificet, sed
pro tota communitate fidelium, neque se excusare potest

si minus fideliter exequitur officium suum rarius celebrando aut minus digne videlicet in peccatis mortalibus aut grossis aut multis venialibus. quia omnis publica potestas requirit hoc a suscipiente ea ut digne ac fideliter exequatur quecumq; ad ipsam spectant sicut in euangelio aperte dominus dicit in parabola quinq; talentorum. et sicut bonus seruus et fidelis introducit in gaudium domini sui. ita econtra malus et piger seruus proicitur in iehennam ignis. **Q**uod quibusdam presbyteris valde e expauescendum qui putant se non obligari ad celebrandum nisi quater in anno pro eo q; canon iubet penaliter pro tunc ad minus diuina misteria celebrare quoscunq; presbyteros legitime non impeditos. **S**z reuera timorata conscientia longe aliter iudicabit. immo quilibet presbyter qui fideliter et digne in ecclesia ministrare voluerit sic merito debet viuere ut cotidie celebrare posset si canonicè nō prohiberetur aliquando. **L**egitur de quibusdam satis bone vite presbyteris grauius i purgatorio punitis pro eo q; nonnunquā missas intermiserunt rationabili causa non urgente. **Q**uid ergo de aliis fiet qui nō se ministros ecclesie sed dominos arbitrantur dicētes hec aut similia. ego quādo volo celebroy quādo volo dimitto. nūquid capellario ego sū. multi tales

fuerūt tu mētes apud se qui forte iā aliter cantāt di-
centes. **V**e ve q̄ vñq̄ hoīes nati / ve ve q̄ vñq̄ pre-
sbyteri ordinati fuimus. s̄z iā tarde nimis intellexe-
runt. **E**tiam est aduertendum q̄ presbyter nunquā
sic debet intentionem suam dirigere ad quosdā quī
diuino examini iudicium reliquat quo ad alios. qz
nescit abissum iudiciorum dei. **F**orte ille qui ipsum
sustentat non iuste possidet que habet aut aliquod
simile potest esse in causa. **V**nde legitur de quodā
principe qui cenobiū quoddā fūdauit et tamē nihil
meriti habuit apud deū. sed pauperes quos grauā-
uit per exactiōes et seruitia iniusta illud meruerūt
apud deum vt de eorum bonis erigeret monasteri-
um. **C**onsultum igitur ē vt ī memoria mentetenus
addat hec aut similia. **D**omine pro illo vel illis spe-
cialiter celebros inquantum mihi licet et tibi gratū
est. tu omnia nosti. **D**ebet etiam celebrandi diligētē
cauere. ne leuiter promittat vni missam vel missas
nisi ex rationabili causa. et quando sic promisit tūc
sibi tenetur. nec alteri potest tunc specialiter illam
vel illas applicare. sed potest indifferēter promitte-
re q̄ velit memor esse omnium in generali vel in
speciali qui ipsum rogant aut oblationes porrigūt
Qz si dicāt domine ego desidero missam pro me fi-
eri vel pro illo vel illis tunc presbyter potest eos

iformare aut se pie excusare subtiliter tamē ne de a
uaricia notetur apud indiscretos. **S**unt enim ī his
quidam minus periti. et cum vix nummum parui
valoris offerāt totam missam sibi applicare cupiūt
quod irrationabile est. **Q**ui enim altari deseruit de
altari viuere debet nec est possibile omnibus talibus
satisfacere. **D**ilcere igitur debēt quomodo loqui ho
nestum et pium sit in huiusmodi. **Q**uidam discreti
layci hunc modum habent. **R**ogo domine litis me
mor mei in missa vestra pro quadam pia causa vel
anima pro qua desidero aut similiter. **E**t hoc bene
et licite fieri potest absq̄ hoc q̄ eis specialiter valor
principalis misse applicetur;

Quoddecimo est aduertendum q̄ licet hoc sacri
ficium venerandum sit expiatium debite pe
ne tam hic q̄ in futuro exsoluende. tamen multo
leuius copiosius et efficacius operatur hūc effectū
in viuis quā in mortuis. **S**imiliter etiam est dicen
dum de omnibus aliis suffragiis animarum. vnde
dicit beatus hieronymus q̄ plus purgat vna lacri
ma in hac vita quam decem anni in purgatorio.
De hoc narrat beatus gregorius pulchrum exem
plū. in quodam sermone de venerabili cassio narni
ensis vrbe episcopo. cui mos erat p̄ne cunctis die-